

Tisková zpráva: Bodový systém a jeho vliv na počet smrtelných nehod v České republice

Praha, 29. května 2015

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při CERGE-EI vydává novou studii mapující vliv dopravního zákona, účinného od roku 2006 na počty smrtelných dopravních nehod v České republice.

Nejčastější příčinou úmrtí zejména mladých lidí jsou v celosvětovém měřítku dopravní nehody. Podle Světové zdravotnické organizace jsou nejdůležitějším nástrojem v boji proti porušování dopravních pravidel dopravní zákony stanovující takové sankce a kapacity na jejich vymáhání, které by tuto situaci pomohly zlepšit. Zároveň je nutné zajistit kapacity příslušných orgánů na jejich vymáhání.

Jsou stávající dopravní zákony v České republice účinné? Této otázce se věnoval výzkum publikovaný Josefem Montagem v roce 2013, na jehož základě nyní vydáváme tuto studii.

V roce 2006 vstoupil v platnost dopravní zákon, který zavedl tzv. bodový systém, zvýšil částky pokut za dopravní přestupky a rozšířil pravomoci policistů. Studie identifikuje dopad, který tento zákon měl na počet smrtelných dopravních nehod z krátkodobého a dlouhodobého hlediska. Ukazuje se, že během prvních tří měsíců od zavedení zákona, došlo k prudkému poklesu smrtelných dopravních nehod, a to o celou třetinu. Postupem času se ovšem vliv nového zákona začal snižovat a v delším horizontu prakticky neměl na chování řidičů na silnicích žádný vliv.

Výrazný krátkodobý propad počtu smrtelných nehod byl zřejmě dáno čekáním řidičů, kteří přečeňovali možné sankce plynoucí z nových pravidel a v prvních týdnech řídili opatrněji. Tato očekávání byla podpořena i rozsáhlou mediální a politickou kampaní.

Jedním z důvodů, proč nová pravidla v dlouhodobém horizontu nijak neovlivnila počty smrtelných nehod, může být pokles policejní aktivity, vynucující jejich dodržování. Z údajů české dopravní policie v letech 2006 a 2007 vyplývá, že počet dopravních policistů sice rostl, ale zároveň klesal počet pracovních hodin věnovaných dopravním kontrolám a počet hodin použití rychlostních radarů. Zdá se, že policie se více věnovala obecnému prosazování práva, než sledování a dodržování dopravních předpisů. Čeští řidiči tak časem své chování přizpůsobili reálně nízké a snižující se míře monitorování a vynucování dodržování dopravních pravidel. Počet smrtelných nehod se tak poměrně rychle opět zvýšil.

Celá studie je k dispozici na stránkách IDEA: <http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

Kontakty:

Blanka Javorová

E-mail: blanka.javorova@cerge-ei.cz

Mobil: 602 698 440